

BYSTRÍK ŠRAMEL

Pôsobnosť prokuratúry SR v kontexte volieb do orgánov samosprávnych krajov

Autor sa vo svojom príspevku zaoberá pôsobnosťou prokuratúry v kontexte volieb do zastupiteľských orgánov (VÚC). V úvodnej časti autor rozoberá pôsobnosť prokuratúry SR ako takú a objasňuje význam prokuratúry v oblasti netrestnej (v oblasti verejnej správy). Následne je pozornosť upriamená na oblasť volieb do orgánov samosprávnych krajov a analýzu legálnych možností prokuratúry SR pri zabezpečovaní zákonnosti priebehu či výsledkov regionálnych volieb a sankcionovaní protiprávneho stavu.

KPúčové slová: prokuratúra, pôsobnosť, verejná správa, regionálne voľby, volebná korupcia

The author of this contribution deals with the competence of the Public Prosecution Office of the Slovak Republic in the context of elections to representative bodies (counties). In the introductory part, the author discusses the competence of the Public Prosecution Office in general and explains its importance in the non-criminal field (in the field of public administration). Consequently, the attention is directed to the field of regional elections and analysis of legal options of Public Prosecution Office to ensure the legality of the course or results of regional elections and to penalize the illegal state of things.

Key words: Public Prosecution Office, competence, public administration, regional elections, electoral corruption

1 ÚVOD

Prokuratúra ako slovenský model verejnej žaloby plní v spoločnosti viacero funkcií, ktoré z pohľadu ich významu možno považovať za nezastupiteľné. Prokuratúra totiž nielenže reprezentuje štát v konaní pred súdmi, ale vykonáva taktiež dozor v trestnom prípravnom konaní a v oblasti verejnej správy. Prokuratúra je zároveň jediným subjektom oprávneným viesť trestné stíhanie a iniciovať konanie pred trestným súdom. Na strane druhej, na prokuratúru sa nemožno pozerat' iba ako na represívny orgán, nakoľko je aj významným subjektom zohrávajúcim úlohu pri odstraňovaní príčin a podmienok trestnej činnosti, pri prevencii a potlačaní kriminality. Prokuratúra je orgánom ochrany práva, ktorý vykonáva všetky svoje funkcie vo verejnom záujme. To znamená, že pri výkone svojej činnosti nesmie brať do úvahy individuálne záujmy konkrétnych jednotlivcov, ale musí zohľadňovať záujmy celej spoločnosti. Ako orgánu ochrany práva je prokuratúre zverená úloha dozerať, aby sa dodržiavala zákonnosť vo všetkých procesoch, ku ktorým dochádza v rámci činnosti štátnych orgánov, vrátane orgánov verejnej správy.

2 PROKURATÚRA SR A JEJ PÔSOBNOSŤ

Zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov v § 3 ods. 2 hovorí, že prokuratúra je pri plnení svojich úloh povinná využívať všetky zákonné prostriedky tak, aby sa bez akýchkoľvek vplyvov zabezpečila dôsledná, účinná a rýchla ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu. Z toho vyplýva, že prokurátor nesmie pri výkone svojej činnosti uprednostňovať individuálne (súkromné) alebo parciálne záujmy a je povinný konať vo verejnom záujme a verejný záujem aj chrániť. Aj z toho dôvodu niektorí autori prokuratúru zjednodušene vymedzujú ako „samostatnú sústavu štátnych orgánov ochrany práva vo verejnom záujme“ (Hoffmann, 2010, s. 11). Práve definovanie prokuratúry SR ako zástupcu verejného záujmu totiž najvýstižnejšie charakterizuje jej pôsobnosť, poslanie a úlohy.

Zjednodušene možno pôsobnosť prokuratúry rozdeliť do dvoch základných okruhov – pôsobnosť v **trestnej oblasti** a pôsobnosť v netrestnej oblasti. Vykonávanie pôsobnosti prokuratúry SR v trestnej oblasti vyplýva z § 4 a § 17 zákona o prokuratúre č. 153/2001 Z. z. Ide o ustanovenia, ktoré rámcovo upravujú základné úlohy prokuratúry na trestnom úseku, pričom konkrétnu a detailnú úpravu pôsobnosti prokuratúry v trestnom konaní uvedené ustanovenia zverujú osobitným zákonom, ktorými sú najmä zákon č. 301/2005 Z. z. – Trestný poriadok v znení neskorších predpisov a zákon č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Vykonávanie pôsobnosti prokuratúry SR v trestnej oblasti zároveň patrí medzi jej najvýznamnejšie a najdominantnejšie úlohy. Pôsobnosť prokuratúry v trestnom konaní v zmysle uvedeného možno konkrétne rozčleniť do nasledujúcich základných úsekov:

- Trestné stíhanie osôb podozrivých zo spáchania trestných činov.
- Vykonávanie dozoru nad zachovávaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní.
- Vydávanie meritórnych a iných rozhodnutí v predsúdnom konaní.
- Podávanie obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o uznaní viny a prijatí trestu na súd.
- Podávanie návrhu na uloženie ochranného opatrenia.
- Zastupovanie štátu v konaní pred trestným súdom.
- Dozor nad zachovávaním zákonnosti v miestach, kde sú držané osoby pozbavené osobnej slobody alebo osoby, ktorých osobná sloboda je obmedzená na základe rozhodnutia súdu (väzba, trest odňatia slobody, ochranné a ústavné liečenie, ochranná a ústavná výchova) alebo iného oprávneného štátneho orgánu (celý policajného zaistenia).
- Dbanie na zabezpečenie práv poškodeného.
- Činnosť na úseku právneho styku s cudzinou.

V netrestnej oblasti sú významné dva základné okruhy – pôsobnosť vo sfére civilného konania a vo sfére verejnej správy. V **oblasti civilného konania** je hlavným poslaním prokuratúry ochrana práv fyzických a právnických osôb a záujmov celej spoločnosti. Prokuratúra tu tak vystupuje ako ochranca verejného záujmu, ktorý jej orgány posudzujú z hľadiska existencie konkrétnych hmotnoprávných vzťahov. Podstata pôsobnosti prokuratúry v tejto oblasti spočíva v spolupráci so súdom pri náležitom zisťovaní skutočného stavu vecí, vo sfére správnych skutkových zistení urobených z okruhu dostupných dôkazných

prostriedkov a pri formulovaní patričných právnych záverov (Beneč, Mazák, 1990). Na tomto mieste je však nevyhnutné uviesť, že v civilnom procese, na rozdiel od iných oblastí pôsobnosti, prokuratúra a jej orgány neplnia úlohy prokurátorského dozoru.¹ Prokurátor ako ochranca verejného záujmu má v civilnom konaní tri základné oprávnenia – právo podať návrh na začatie občianskeho súdneho konania (§ 35 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. – Občiansky súdny poriadok), právo vstúpiť do začatého občianskeho súdneho konania (§ 35 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. – Občiansky súdny poriadok) a právo podať proti rozhodnutiu civilného súdu mimoriadne dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok (§ 243e a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. – Občiansky súdny poriadok). Prokuratúra vykonáva na netrestnom úseku svojej pôsobnosti aj mimoriadne dôležité úlohy **v oblasti verejnej správy**, čo sa označuje spravidla ako výkon pôsobnosti v tzv. netrestnej oblasti mimosúdnej. Ide konkrétne o dozor nad dodržiavaním zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov orgánmi verejnej správy.² ZP zakotvuje tri základné metódy, ktorými prokuratúra SR realizuje funkciu dozoru vo verejnej správe – preskúvanie zákonnosti taxatívne vymedzených foriem činnosti verejnej správy, vykonávanie previerok zachovávaní zákonnosti a uplatňovanie poradného hlasu na zasadnutiach orgánov verejnej správy (§ 21 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov). Hlavným cieľom dozoru je zistenie, či sa dôsledne vykonávajú a rešpektujú právne predpisy a či niekto nie je obmedzovaný pri výkone svojich práv. Po zistení nezákonnosti v činnosti orgánu verejnej správy je prokurátor voči tomuto orgánu oprávnený použiť niektorý z právnych prostriedkov dozoru nad dodržiavaním zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov orgánmi verejnej správy. Zákon pozná štyri právne prostriedky dozoru – protest prokurátora, upozornenie prokurátora, návrh na začatie konania pred súdom, návrh generálneho prokurátora na začatie konania pred ústavným súdom.

2.1 Pôsobnosť prokuratúry SR v netrestnej oblasti mimosúdnej a jej význam

Existencia pôsobnosti prokuratúry v netrestnej oblasti ako takej vychádza z ústavného vymedzenia poslania prokuratúry ako orgánu, ktorý chráni práva a zákonom chránené záujmy fyzických osôb, právnických osôb a štátu. Ústava SR týmto teda nedeklaruje prokuratúru SR iba ako zástupcu záujmov štátu, ale ponecháva jej dostatočný priestor i na plnenie ďalších úloh. Aj keď bolo vytvorené správne súdnictvo, zriadený Ústavný súd SR a Najvyšší kontrolný úrad SR, existuje stále veľká časť spoločenských vzťahov regulovaných právom, ktorých ochranu nemôže lepšie zabezpečiť žiadny iný orgán, iba prokuratúra. Prokuratúra je preto v netrestnej oblasti, ako uvádza v tejto súvislosti aj Šúrek, orgánom pôsobiacim na dodržiavanie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov v postupe a rozhodovaní najmä orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy. Vystupuje ako dôležitá súčasť systému garancií zákonnosti v oblasti verejnej správy, a to najmä z dôvodu, že pôsobnosť správneho súdnictva zďaleka nezahŕňa všetku rozhodovaciu činnosť orgánov štátnej správy a súd môže reagovať iba na tie nezákonnosti, na preskúvanie ktorých dostal návrh účastníka správneho konania (Šúrek, 1995). Súčasne treba poznamenať, že výkon

1 Pozn. autora: Pred rokom 1990 však prokuratúra vystupovala aj v civilnom procese ako orgán dozoru, a to nad dôsledným vykonávaním a zachovávaním zákonov a iných právnych predpisov súdmi. Demokratické zmeny uskutočnené v roku 1990 vychádzajúce z ústavnej požiadavky zabezpečenia nezávislosti súdnictva však mali za následok, že toto právo bolo prokuratúre odňaté.

2 Pozn. autora: V zmysle § 20 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov sa orgánmi verejnej správy rozumejú orgány štátnej správy, orgány územnej samosprávy, štátne orgány a iné právnické osoby, ktoré osobitný zákon splnomocňuje na vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu, a napokon právnické osoby, ktorým osobitný zákon zveril rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy.

netrestnej pôsobnosti nie je v systéme verejnej žaloby existujúcej na území SR cudzím prvkom, t. j. prvkom umelo včleneným do slovenského právneho systému v dôsledku mocenského prevratu v roku 1948. Z bližšej analýzy a komparácie historických prameňov totiž vyplýva, že orgány verejnej žaloby disponovali oprávneniami v netrestnej oblasti už v období Rakúsko-Uhorska a prvej československej republiky.

Zastávam názor, že výkon funkcií prokuratúry v netrestnej oblasti je aj v súčasnosti **mimoriadne dôležitý**. Netrestná pôsobnosť prokuratúry totiž vo významnej miere prispieva nielen k zabezpečeniu zákonnosti v demokratickom štáte, ochrane majetku a záujmov štátu a verejného záujmu či verejného poriadku, ale taktiež i k ochrane práv a slobôd jednotlivcov, najmä tých, ktorí nie sú schopní chrániť a brániť svoje práva (napr. maloletí, spotrebiteľia). Tým umožňuje a napomáha zvyšovať u občanov pocit právnej istoty. Výkon netrestnej pôsobnosti zabezpečuje, že prokuratúra sa môže podieľať i na riešení obyčajných životných problémov občana a nestáva sa z nej úrad, ktorý by bol bežnému občanovi vzdialený a cudzí. Veď v demokratickom a právnom štáte by mali štátne inštitúcie slúžiť v prvom rade práve jemu a pomáhať mu riešiť jeho problémy. Nemožno súhlasiť s názormi, ktoré považujú všetkých občanov za autonómne a svojprávne subjekty schopné hájiť svoje práva podľa vlastného uváženia a rozhodnutia bez akejkoľvek štátnej kurately. Reálna situácia je taká, že vždy v každom štáte sa budú nachádzať subjekty, ktoré túto schopnosť nemajú a preto potrebujú pomoc. Práve z toho dôvodu musí existovať orgán, ktorý by im pomáhal riešiť tieto problémy. Prokuratúra sa z titulu svojho postavenia javí byť subjektom vhodným na vykonávanie tohto poslanca.

Možno len súhlasiť s názormi, ktoré tvrdia, že ingerencia prokuratúry je v správnom konaní nevyhnutná. Sú totiž situácie, pri ktorých je rozhodnutie správneho orgánu síce nezákonné, ale neexistuje konkrétny navrhovateľ na začatie konania pred súdom. V prípade, ak má byť požiadavka zákonnosti rozhodovania orgánov verejnej správy naplnená, musí existovať orgán, ktorý by disponoval aj v tomto prípade návrhovou iniciatívou. Prokuratúra ako orgán zastupujúci verejný záujem je na zabezpečenie tohto cieľa tiež najvhodnejším orgánom. Ako príklad môže slúžiť situácia, pri ktorej orgán verejnej správy úmyselne poruší svoje zákonné povinnosti a účastníkovi správneho konania vydá súhlas na nakladanie s nebezpečnými odpadmi poškodzujúcimi životné prostredie, a to aj keď účastník konania nesplnil zákonné podmienky. Keďže nejde o sporové konanie, niet konkrétneho subjektu majúceho reálny záujem na nevydaní takéhoto súhlasu. Nakoľko však ide o činnosť, ktorá môže ohrozovať životné prostredie a tým aj životy a zdravie všetkých občanov, musí v spoločnosti existovať subjekt presadzujúci verejný záujem na zachovávaní zákonov a riadnom plnení úloh orgánov verejnej správy. Takýmto subjektom sa javí byť práve prokuratúra, a to aj z toho dôvodu, že môže takto získané poznatky z výkonu netrestnej pôsobnosti následne presúvať a využívať i v oblasti trestnej bez nutnosti ingerencie rôznych sprostredkovateľov informácií a čakania na podanie podnetu zo strany občanov. Ako príklad využiteľnosti informácií získaných z netrestnej oblasti môže poslúžiť reálny prípad z praxe, keď obec ako správny orgán posúdila ako priestupok konanie rodičov spočívajúce v tom, že dopustili, aby ich maloleté dieťa neplnilo povinnú školskú dochádzku a vynechalo viac ako 60 vyučovacích hodín. V rámci previerkovej činnosti však prokuratúra zistila, že obec nebola oprávnená prejednať tento skutok ako priestupok, nakoľko zo strany rodičov došlo už k naplneniu znakov skutkovej podstaty trestného činu ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 TZ. V tomto prípade sa tak týmto skutkom mala zaoberať priamo prokuratúra v rámci trestného konania. Ako teda vidieť, netrestná pôsobnosť

úzko nadväzuje na trestnú pôsobnosť, vychádza z nej alebo jej dokonca predchádza. Okrem toho výkon netrestnej pôsobnosti prispieva i k odstraňovaniu príčin a podmienok trestnej činnosti, a práve to patrí do jedného z okruhov pôsobnosti prokuratúry vymedzených v ZP.

2.2 Legálne možnosti prokuratúry SR pri zabezpečovaní zákonnosti regionálnych volieb

V nasledujúcej časti bližšie preskúvam možnosti, ktoré prokuratúre SR vyplývajú z pomerne široko koncipovanej pôsobnosti vo vzťahu k zabezpečovaniu zákonnosti regionálnych volieb. Existujú v podstate dve základné úrovne, na ktorých môže uplatniť prokuratúra SR svoju pôsobnosť vo vzťahu k voľbám do orgánov samosprávnych krajov.

Prvou úrovňou je **úroveň trestnoprávna**, ktorá umožňuje dosiahnuť zákonnosť regionálnych volieb represívnym spôsobom. Vo všeobecnosti platí, že prokuratúra vykonáva v trestnom konaní prostredníctvom svojich orgánov trestné stíhanie osôb podozrivých zo spáchania trestných činov. Nielen regionálne voľby, ale aj hociktoré iné voľby so sebou prinášajú pomerne široký okruh možností páchania trestnej činnosti. Medzi najzávažnejšie trestné činy, ktoré možno v súvislosti s voľbami spomenúť patria trestné činy volebnej korupcie. Práve volebná korupcia bola počas regionálnych volieb aj v médiách pomerne často skloňovaná a na verejnosť prenikol aj prípad 40-ročného Sándora Sz., ktorý mal počas prvého kola regionálnych volieb sľúbiť viacerým ľuďom päťeurové zľavové kupóny a tabak za to, že budú hlasovať za niektorých kandidátov na poslancov Banskobystrického samosprávneho kraja. Lístok s číslami kandidátov, ktorých „treba“ voliť, mal odovzdať osloveným priamo na verejnosti v obci Šimonovce. Tento prípad je špecifický a významný predovšetkým tým, že v rámci relatívne krátkej histórie trestného činu volebnej korupcie bolo prvýkrát vôbec vznesené obvinenie z volebnej korupcie. Trestný čin **volebnej korupcie** je špecifický tým, že obsahuje nielen podplácanie, ale aj prijímanie úplatku v súvislosti s voľbami. Skutkové podstaty tohto trestného činu sú vymedzené v § 336a Trestného zákona (ďalej len „TZ“). *V prvom prípade*, tohto trestného činu sa dopustí ten, kto priamo alebo cez sprostredkovateľa poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok tomu, kto má právo voliť, zúčastniť sa na referende alebo na ľudovom hlasovaní o odvolaní prezidenta Slovenskej republiky, aby a) volil alebo hlasoval určitým spôsobom, b) nevolil alebo nehlasoval určitým spôsobom, c) nevolil alebo nehlasoval vôbec, alebo d) sa nezúčastnil volieb, referenda alebo ľudového hlasovania o odvolaní prezidenta Slovenskej republiky, alebo z tohto dôvodu priamo alebo cez sprostredkovateľa poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok inej osobe. Trestná sadzba trestu odňatia slobody je v tomto prípade až dva roky. *V druhom prípade* sa trestného činu volebnej korupcie dopustí tiež ten, kto v súvislosti s výkonom práva voliť, zúčastniť sa na referende alebo na ľudovom hlasovaní o odvolaní prezidenta Slovenskej republiky priamo alebo cez sprostredkovateľa pre seba alebo inú osobu prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok, aby a) volil alebo hlasoval určitým spôsobom, b) nevolil alebo nehlasoval určitým spôsobom, c) nevolil alebo nehlasoval vôbec, alebo d) sa nezúčastnil volieb, referenda alebo ľudového hlasovania o odvolaní prezidenta Slovenskej republiky. Trestná sadzba trestu odňatia slobody je v tomto prípade jeden rok. Treba dodať, že za úplatok je podľa § 131 ods. 3 Trestného zákona považovaná každá vec alebo iné plnenie majetkovej či nemajetkovej povahy, na ktoré nie je právny nárok. V súvislosti s volebnou korupciou však vyvstáva problém, ktoré plnenia možno považovať za úplatok a ktoré len za spôsob alebo prostriedok vedenia volebnej kampane. Trestný zákon jednoznačne nevymedzuje konkrétne podoby úplatkov v prípade volebnej korupcie a aj z toho

dôvodu je sporné, do akej miery by rôzne formy predvolebných kampaní a stretnutí s občanmi naplnili znaky skutkovej podstaty trestného činu volebnej korupcie. Za určitých okolností môže totiž aj poskytnutie rôznych darčkových alebo spomienkových predmetov voličom zo strany kandidáta na funkciu v zastupiteľskom orgáne mohlo byť vnímané ako konanie smerujúce k ovplyvňovaniu rozhodovania vo voľbách. Z tohto pohľadu sa preto javí byť žiaduce, aby boli presne a jednoznačne zákonom definované nástroje používané pri volebných kampaniach a odlišené tak od konaní, ktoré už môžu predstavovať konania protiprávne. Aj na základe uvedeného možno treba usúdiť, že by bolo vhodné v zákone č. 303/2001 Z. z. o voľbách do orgánov samosprávnych krajov (ale samozrejme aj v iných volebných zákonoch) taxatívnym spôsobom vymedziť legálne nástroje používané pri volebných kampaniach. V takomto prípade by sa jednoznačne odlišilo konanie, ktoré môže zaväňovať korupciou od konania, ktoré je vo vzťahu k spôsobom vedenia volebných kampaní zákonom dovolené a prípustné.

Okrem trestného činu volebnej korupcie treba tiež spomenúť, že v priebehu regionálnych volieb 2013 boli zaznamenané aj dva prípady marenia volieb. Trestného činu *marenia prípravy a priebehu volieb a referenda* sa podľa § 351 TZ dopustí každý, kto inému násilím alebo hrozbou násilia, alebo ľst'ou bráni vo výkone ústavného práva voliť, alebo hlasovať v referende, alebo iného takým spôsobom k výkonu týchto ústavných práv núti. Okrem toho sa tohto trestného činu dopustí tiež ten, kto v súvislosti s výkonom svojich ústavných práv voliť, alebo hlasovať v referende a) vedome nesprávne sčíta hlasy alebo poruší tajnosť hlasovania, alebo b) inak hrubým spôsobom marí výkon týchto ústavných práv. Trestná sadzba trestu odňatia slobody je v vo všetkých uvedených prípadoch šesť mesiacov až tri roky. V priebehu regionálnych volieb sa prešetroval v tejto súvislosti čin spočívajúci v tom, že mobilom boli rozposielané voličom informácie, ktoré mohli ovplyvňovať volebné výsledky.

V súvislosti s regionálnymi voľbami 2013 treba napokon spomenúť aj trestný čin *poškodzovania cudzích práv*. Počas volieb totiž jeden z kandidátov podal trestné oznámenie z dôvodu, že na internete sa šírili o ňom nepravdivé informácie, čo podľa neho viedlo k ovplyvneniu volebného správania sa voličov. Podľa § 375 Trestného zákona sa tohto trestného činu dopustí ten, kto inému spôsobí vážnu ujmu na právach tým, že a) uvedie niekoho do omylu alebo b) využije niečí omyl. Trestná sadzba trestu odňatia slobody je v tomto prípade až dva roky.

Treba poznamenať, že vo všetkých uvedených trestných veciach je prokuratúra SR oprávnená uplatniť svoju právomoc a represívnym spôsobom sa podieľať na odstraňovaní nezákonnosti.

Druhá úroveň, v rámci ktorej sa môže prokuratúra podieľať na čistote a zákonnosti regionálnych volieb je **úroveň netrestná**. Do tejto oblasti možno zahrnúť predovšetkým návrhové oprávnenia prokuratúry vo vzťahu k ústavnému súdu smerujúce k ochrane ústavnosti prípravy a priebehu volieb do orgánov verejnej moci. Prokuratúra, konkrétne generálny prokurátor môže v tomto smere totiž ako oprávnený navrhovateľ podať návrh na začatie konania dvoch druhov konaní – konania o sťažnosti pre neústavnosť alebo nezákonnosť volieb do orgánu územnej samosprávy (v tomto prípade VÚC) a konania o sťažnosti proti výsledku volieb do orgánu územnej samosprávy. Právnym základom právomoci Ústavného súdu konať a rozhodovať o týchto veciach je čl. 129 ods. 2 Ústavy SR a § 59 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov. Návrh na začatie konania popri všeobecných náležitostiach musí v zmysle § 60 uvedeného zákona obsahovať a) vyjadrenie sťažovateľa

o tom, či napáda voľby na celom území Slovenskej republiky, alebo len v určitom volebnom obvode; kandidát môže napádať len zvolenie iného kandidáta vo svojom volebnom obvode, b) dôvody, pre ktoré voľby napáda, s označením dôkazov, c) návrh na rozhodnutie vo veci podľa § 63 ods. 2. Návrh môže generálny prokurátor podať iba do desiatich dní po oznámení výsledku volieb. Ústavný súd v týchto konaniach môže a) vyhlásiť voľby za neplatné, b) zrušiť napadnutý výsledok volieb, c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený, d) sťažnosť zamietnuť. Ústavný súd rozhodne o sťažnosti na neústavnosť alebo nezákonnosť volieb do orgánu miestnej samosprávy alebo proti výsledku volieb do orgánu miestnej samosprávy do 90 dní od doručenia sťažnosti. Treba však uviesť, že právomoc Ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné sa uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom hrubo alebo závažne ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti, príp. ak dôjde k opätovnému porušovaniu zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (Drgonec, s. 250). Treba však uviesť, že v tomto prípade ide zo strany Ústavného súdu o krajné riešenie, ktoré prichádza do úvahy iba v prípadoch hrubého porušovania základných pravidiel slobodnej súťaže politických síl. Vo vzťahu k regionálnym voľbám 2013 toto oprávnenie generálnym prokurátorom využité nebolo.

3 ZÁVER

Prokuratúra SR predstavuje orgán ochrany práva, ktorý sa významným spôsobom podieľa na zabezpečovaní dodržiavania zákonnosti v štáte. Nie je samozrejme jediným orgánom, ale dotvára celú mozaiku orgánov existujúcich v právnom štáte na presadzovanie jeho základných princípov. Vo vzťahu k regionálnym voľbám možno poukázať na dve základné možnosti, ktorými disponuje. Prvou možnosťou je možnosť realizovať trestné stíhanie v prípade podozrenia zo spáchania trestného činu volebnej korupcie a trestného činu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda. V tomto prípade môže prokuratúra represívnym spôsobom zakročiť proti osobám, ktoré sa snažia ovplyvniť alebo ktoré ovplyvnili priebeh volieb najmä poskytovaním rôznych neoprávnených výhod voličom. Druhou významnou možnosťou je možnosť dosiahnuť zrušenie výsledku volieb prostredníctvom návrhových oprávnení generálneho prokurátora vo vzťahu k Ústavnému súdu. V tomto prípade ide o krajné riešenie, ktoré prichádza do úvahy iba v prípadoch hrubého porušovania základných pravidiel slobodnej súťaže politických síl.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- BENEČ, Š. – MAZÁK, J.: Prokurátor v občianskom súdnom konaní po novele zákona o prokuratúre. In: Prokuratura 3/1990, s. 15-19.
- DRGONEC, J.: Konanie pred Ústavným súdom Slovenskej republiky. 2. vydanie. Šamorín: Heuréka, 2012. 321 s. ISBN 978-80-89122-79-0.
- HOFFMANN, M.: Prokuratúra SR - orgán ochrany práva. Bratislava: EUROKÓDEX, s. r. o., 2010. 128 s. ISBN 978-80-89447-30-5.
- ŠÚREK, S.: Pôsobenie prokuratúry SR v netrestnej oblasti. In: Justičná revue, Roč. 47, č. 11-12 (1995), s. 1-8.
- Ústava SR č. 460/1992 Z. z. v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 99/1963 Zb. – Občiansky súdny poriadok.